

partii naleraq

3. april 2019

UPA2019/88

Nunami maani angerlarsimaffeqanngitsut pillugit ajornartorsiuteqarnermut aaqqiissutissanut eqqarsartussamik suleqatigiisitamik suligasuartussamik pilersitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Suleqatigiissitaq politikerinut aaqqiissutissanik tigussaasunik siunnersuuteqassaaq innersuussuteqarlunilu aamma kingusinnerpaamik ulloq 31. august 2019 saqqummiussissaaq suliniutissat akilersornissaannut aaqqiissutissanullu.

(Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut)

3. april 2019

UPA2019/111

Angerlarsimaffeqannginnerup akiorneqarnissaa pillugu iliuusissatut pilersaarummik kigisinnerpaamik UPA2020-mi Naalakkersuisut saqqummiussinissamik peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit)

Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen Suleqatigiissitsisut, siunnersuuteqarpoq angerlarsimaffeqanngitsut pillugit ajornartorsiuteqarnermut aaqqiissutissanut eqqarsartussanik suligasuartussamik Naalakkersuisut pilersitseqqullugit. Aammalu inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen Inuit ataqatigiit, siunnersuuteqarpoq angerlarsimaffeqannginnerup akiorneqarnissaa pillugu iliuusissatut pilersaarummik Naalakkersuisut saqqummiusseqqullugit siunnersuutillu taakkua marluk ataatsimoortumik oqaaseqarfiginiarpagut.

Siullermik assut uggorparpoq oqaluuserisassat soqutiginarlut marluk ataatsimoortillugit suliarineqartussannormata immikkoortillugit oqaluuserineqartuuppata isummersornerit aamma annertunerullutillu pissarsiaqarnarnerussagaluarmata.

Inuttut ajornartorsiutigut annertoqaat tamannalu ukiuni makkunani aamma misinnarluartarpoq. Imigassamik atuinerlunnerput aangajaarniutinik atuinerput meeqqanik sumiginnaanarput inuttut peqqinnerulernissatsinnut namminneq suliniuteqarpallaannginnerput sorpassuit taagorsinnaagaluarpagut tamannalu amerlasuutigut pissuteqarput toqqissilluta suliffeqarnissarput inuunissarpullu amerlasuutigut periarfissaqarfigineq ajoratsigu.

Nunatsinni issittumi najugaqarpugut silami inuuffigineqarsinnaanngitsumi, taamaakkaluartoq ilarpassuagut inissaqaratik ilami unnuiffissaqaratilluunniit inoqataapput, taamatut ajornartorsiutit ilisimagaluarlugit akuersaaginnartutut innerput ajorluinnarpoq, tassa ataatsimoorluta akiorniartaqalerparput, inuimmi pineqarput uagut nammineq ilagut, innuttaaqatigit inuiaqatigullu.

Inuit tamatta pisinnaatitaaffigaarput angerlarsimaffeqarluta ineqarnissarput. Tamannalu inuppassuarnut atuutsinneqanngilaq tamannalu innunut pineqartunut pisinnaatitaaffiaaneruvoq tamattalu taamatut ingerlanerput akuersaaginnarsinnaajunnaartariaqarparput.

Ilaqarpugut aamma utoqqanngulersunik angerlarsimaffeqanngitsunik pissutsit tamakku ilungersunarsiartuinnarput tamatta angerlarsimaffeqarnissarput ataatsimoorluta suleqatigiissutigisariaqalerpagut.

Tassami imatut oqartoqarsinnaanngilaq ilagut ajornartorsiortut pillugit Naalakkersuisut akissutaanni issualaarpunga” Siunissami angerlarsimaffeqanngitsut ikinnerulernissaat inuiaqatigiittut sulissutigissavarput. Taamaattoq angerlarsimaffeqanngitsuuneq unammiligassatut immikkuullarissutut isigineqassanngilaq” Inoqatigut ilagut ajornartorsiuteqartut pillugit taamak akissummi saqqummiussaqaarneq Partii Naleqqamiit akuersaarsinnaanngilluinnarparput allammi imaak akissut paasineqarsinnaavoq uagut sussagatsigit namminneq pisuuppit.

Angerlarsimaffeqanngitsuuneq akiorniarlugu sorpassuarnik unammiligassaqaarpugut, ineqarneq akisuallaarujussuarpoq inuppassuit akilersinnaasami killerpiaanni inuuniarsarippit pingaartumik akissarsiat minnerpaartaannik aningaasarsiallit eqqarsaatigalugit.

Amerlavallaat inigisaminnik akiliisinnaanermikkut artorsarlutik anisitaasartut takussutissaavoq taakkununga qanoq sunniuteqapilluttartigisoq. Naalakkersuisut isumaqarunik ajornartorsiut immikkuullarissutut isigineqassanngitsoq taava qanoq eqqarsarlutik taamak akissuteqarpat.

Isumaqarunik inuit kisimiittut taamaallaat tassani pineqartut tamanna eqqunngilluinnarpoq, inuusuttorpassuit inissaqannginnertik pillugu ilinniarnikkut pitsaanagerusumillu inuunissaminnut periarfissaqanngillat.

Ilaqutariit meerartallit anisitaasarput, angerlarsimaffeqanngitsunullu ilannguttarlutik. Meerartaat ilaatigut ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut pisinneqartarput, allamik inissaqannginnamik. Utoqqanngulersut amerlasuut angerlarsimaffeqanngillat, takoorloorsinnaavara taamatut inunnguit atugaqartut qanoq inuuniarnermikkut ajornartorsiuteqartigissasut.

Taamaattumik tamakkua eqqarsaatigalugit Naalakkersuisut akissutaat angerlarsimaffeqannginneq immikkuullarissutut isigineqartariaqanngitsoq assut ernumaammernarpoq. Ilagummiukku immikkut aningaasaliinerit nunaqatigut kalaaleqatigut pineqartut.

Ulluinnarni ineqarnikkut atukkat ilungersunarsiartuinnarput ineqartut akilertagaat qaffakkiartuinnartut, atuisullu akiliisinnaanermikkut ajorluinnartumik inissikkiartuinnarput. Issittumi najugaqarpugut, inuillu ilaqutariippassuit inuuniapiloortut ineqarnermullu akiliisinnaanngitsut amerliartuinnarput, tamassumalu kinguneraa inissaqanngitsut anisitaasartullu amerliartuinnarput. Tamannalu ataatsimut allanngortinniartariaqarparput.

Innuttaasut atukkagut pissaqarnerit pissakinnerillu akornanni qunneq alliartuinnartoq takusinnaavarput. Tamannalu soorunami issiavimmuut ingilluta nivimiataaginnarluta isiginnaaginnarsinnaajunnaarparput, tamannalu innuttaasut eqqarsaatigalugit avissaariartuinnarneq pimoorullugu naalakkersuinikkut akiorniannigikkaanni innuttaasut ilarpassui katassavagut, aammalumi katagarlugit.

Innuttaasut tamatta ineqarnikkut ataqqinartumik atugaqarnissarput qulakkerniartariaqarparput tassami massakkut angerlarsimaffeqanngitsut inuit 1000-it tungaanut amerlassutsimikkut ingerlapput. Atugaat inuttut ajoraluartumik ilungersunartorujussuarmik atugaqaleriartorput allat inuit peqqissutsimikkut innarlerneqarsinnaasarnerat qanittuararsuulluni.

Nalunngilarput kommunit annertuumik tassani pisussaaffeqartut innuttatik eqqarsaatigalugit. Kommuniilli kisiisa naatsorsuutigalugit ingerlassagutta suli ajornartorsiut alliartuinnartussaavoq. Tamattami ilisimavarput kommunit qanoq sulisoqarnikkut ajornartorsiortigisut pingaartumik isumaginninnerup iluani sulisoqarniarnermikkut, taamaattumik Namminersorlutik oqartussat tassani aamma peqataassallutik annertuumik pisussaaffeqartariaqartut isumaqarluinnarpugut.

Ikioqatigiinngikkuttami ajornartorsiut alliartuinnartoq qaangersinnaanngilarput. Kommunit Namminersorlutik oqartussallu ataatsimoorlutik ajornartorsiut alliartuinnartoq ataatsimoorutinngippassuk suli inunnguit angerlarsimaffeqanngitsut amerliartuinnartussaapput tamannalu angorusunnangilluinnarpoq.

Nunattami silaannaata pinngitsaaleqqavaatigut illumik iserfissaqartariaqartugut uumassagutta, pisinnaatitaaffillu taanna tamatsinnut atuuppoq. Imaanngitsoq angerlarsimaffeqanngitsuuneq immikkuullarissutut isigineqassanngitsoq. Oqaqqissaagut inuit pineqarput ilagut pineqarput kalaaleqatigut pineqarput. Taakkua ikiugassat sullinniartigit imaaliallaannaq aningaasarpassuit allanut pissarsiarisinnaagutsit aamma taakkununnga aningaasaliinissat ajornartorsiutitut isiginagit aningaasaliiniarta.

Nalagaaffiit peqatigiit innuttaasut pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatiissutaat immikkoortoq siulleq imaappoq. "Inuit tamarmik inunngorput nammineersinnaassuseqarlutik assigiimmillu ataqqinassuseqarlutillu pisinnaatitaaffeqarlutik. Silaqassusermik tarnillu nalunngisusianik pilersugaapput, imminnullu iliorfigeqatigiittariaqaraluarput qatanngutigiiittut peqatigiinnerup anersavani" Angerlarsimaffeqarneq tamatsinnut pisinnaatitaaffiusoq atuuttariaqalerpoq.

Taamatut oqaaseqarluta isumaginninnermut ataatsimiititaliami suliarineqarnissaa innersuussutigaarput.

Hans Enoksen